

Žalm 91,1-4.9-16

Kdo v úkrytu Nejvyššího bydlí, přečká noc ve stínu Všemocného. Říkám o Hospodinu: „Mé útočiště, má pevná tvrz je můj Bůh, v nějž doufám.“ Vysvobodí tě z osidla lovce, ze zhoubného moru. ⁴ Přikryje tě svými perutěmi, pod jeho křídly máš útočiště; pavézou a krytem je ti jeho věrnost.

Máš-li útočiště v Hospodinu, u Nejvyššího svůj domov, nestane se ti nic zlého, pohroma se k tvému stanu nepřiblíží. On svým andělům vydal o tobě příkaz, aby tě chránili na všech tvých cestách. Na rukou tě budou nosit, aby sis o kámen nohu neporanil; po lvu a po zmiji šlapat budeš, pošlapeš lvíče i draka. Dám mu vyváznout, neboť je mi oddán, budu jeho hradem, on zná moje jméno. Až mě bude volat, odpovím mu, v soužení s ním budu, ubráním ho, obdařím ho slávou, dlouhých let dopřeji mu do sytosti, ukážu mu svoji spásu.

Lk 11,1-4: *Jednou se Ježíš na nějakém skrytém místě modlil; když přestal, řekl mu jeden z jeho učedníků: „Pane, nauč nás modlit se, jako tomu učil své učedníky i Jan.“ Odpověděl jim: „Když se modlíte, říkejte: Otče náš, jenž jsi v nebesích, buď posvěceno tvé jméno. Přijď tvé království. Staň se vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi. Náš denní chléb nám dávej každého dne. A odpusť nám naše hříchy, neboť i my odpouštíme každému, kdo se proviňuje proti nám. A nevydej nás do pokušení, ale vysvobod' nás od zlého.*

„Víš, proč jsi na světě? Abys lidem pomohl ke svobodě a k požehnání,“ řekl Bůh. A to jako proč? pomyslel si Mojžíš, ale odpověď tušil: „Protože vidím, jak na tom jsou, a něco se pro ně musí udělat,“ uslyšel z hořícího keře, u kterého stál. „Svobodu a požehnání by to chtělo, o tom není pochyb, ale to není v mých silách. Ani v silách žádného z těch bohů, kteří to naslibovali, a nesplnili. Kdo jsi vlastně ty, jak se jmenuješ?“

„Jsem, který jsem,“ odvětil Bůh. „Aha. A to jméno mi nepovíš? Co mám říct lidem – kdože jim chce opatřit tu svobodu a požehnání?“

„Bůh jejich předků,“ odpověděl Hospodin a dodal jména tří nejznámějších, Abrahama, Izáka a Jákoba, na něž si snad vzpomenou i ti, kdo se o minulost moc nezajímají.

Tím začíná příběh, v němž se Boží lid vydal na cestu ke svobodě a požehnání a Mojžíš v něm měl důležitou roli. Ale po pravdě řečeno ten příběh začal už mnohem dřív než rozhovorem u hořícího keře. Už když se Mojžíš narodil: to bylo v době, kdy měli být novorození kluci bez okolků zabiti, což porodní báby neudělaly a rodiče ho – aby ho nenašli vojáci – vložili do ošatky a zaparkovali v rákosí posvátné řeky Nilu. Zvláštní pohled to je, a výmluvný: lodivod ke svobodě leží v ošatce, řídit ji neumí (vždyť je mimino) a je odkázán na dobrotu jiných. Až jednou vyroste a povede lid, nebude to jiné: i pak to bude nad jeho síly a bude se spoléhat na to, co jim všem dopřeje Bůh a co jim chystá už dávno.

V rozhovoru u keře padla otázka na Boží jméno. To nebylo jen ze zvědavosti: jméno je v bibli tuze důležité, je to něco jako programové prohlášení. Je to kus vaší duše a životní nasměrování. Však taky některé postavy kvůli tomu dostaly i jméno nové, třeba jednomu z praotců už se nebude říkat „Úskočný“, nýbrž „Zápasí Bůh“. Proto bylo důležité, jak se kdo jmenuje, a míří sem i otázka po Božím jménu: ať víme, na čem jsme. Lidi mívali bohů vždycky víc a cosi takového mají dodnes a podle jejich jmen odhadovali, co od nich čekat (zda blahobyt, či spíš tresty) a jaký stupeň poslušnosti, případně strachu k nim zvolit. Ale jaký program pro nás máš ty? Jaké jméno patří k tobě?

Odpověď znáte: „Jsem, který jsem. Lidi vkládají naděje do autorit, od kterých očekávají, že jim splní nějaká konkrétní přání – já takhle k službám nejsem, a přece jsem tu a jsem tu pro vás.“ A druhá část odpovědi odkazuje k našim předkům a k jejich zkušenosti, jak je Bůh vedl, ba i nesl v časech dobrých i zlých. Ne každá zkušenost je cenná, ale tahle ano: z toho, co předkové prožili, se dá zaslechnout, jaké je Boží jméno – tedy jaká je jeho nabídka či projekt pro nás. Cti otce svého i matku svou, ať to nepřeslechneš.

Jak ten Boží projekt otcové a matky přijímali, to je zase jiná věc. „Viděl jsem, jak na tom můj lid je, a něco se pro ně musí udělat, aby prožili svobodu a požehnání,“ řekl Bůh. Mojžíš lidem vyřídil, že taková je Boží vůle, ale nebyli z toho nadšeni. Soudili, že to bude pracné, ne-li nereálné, a naznali, že než aby je vedl Mojžíš, to snad radši pozlačeného vola. Dost se to potom zauzlovalo, výšiny se střídaly s pády a věrnost s nevěrou, jak to tak bývá, a jediné, co zůstalo spolehlivé, byl ten Boží program neboli vůle nebo jméno. Cti otce svého i matku svou a všímej si hlavně toho, jaký projekt jim Bůh nabídl (však je tu i pro tebe); a neměj jim za zlé, jestli ho nepochopili nebo si to zkazili, ale neopakuj to po nich.

Prohlašuje-li o sobě někdo, že je ateista, mimo jiné tím sděluje, že ho nezaujal nebo mu nevyhovuje způsob, jakým my mluvíme o Bohu: třeba jaká konkrétní přání máme (a jestli se nám splnila) a jaký stupeň poslušnosti nebo strachu doporučujeme. Jednou se žáci ptali Ježíše, jak by vlastně měla vypadat modlitba adresovaná Bohu, a díky tomu se dočteme, jak o Bohu mluvil on.

Žádná definice ani popisná nauka tam není. Oslovení „Otče náš“ neříká tolik o Bohu, ale vystihuje, kdo jsme my a že Boha můžeme vnímat jako někoho, na koho se můžeme obrátit. Což není tak samozřejmé, za slovem bůh si lze představovat i hrozbu a hromadu stěží splnitelných nároků, ale Ježíš tím oslovením připomíná něco jiného: že je Bůh nablízku a soucitně vnímá, co s námi je a jak nám je. Nejsme na tom dnes tak jako tehdejší otroci, máme živobytí a dokonce hojně, ale trápí nás, jak křehká je naše existence: Možností na výběr je tolik, až je to těžko psychicky unést. Všelijaké zažité jistoty už nejsou tak jisté, jak bývaly. A kdykoli a odkudkoli může vybafnout zlo, převlečené za nějaké ušlechtilé tradice či cíle, a v záplavě žvástů a polopravd bývá těžké se v tom vyznat. Možností je mnoho, ale jestli nám má být něco svaté (jestli nám má být něco oporou a směrovkou), tak ať je to tvé jméno, Bože, a ne nějaké jiné. Posvěť se jméno tvé.

V jednom starém žalmu říká Bůh o věrném člověku: „Budu mu hradem, on zná mé jméno.“ Mluví-li se v bibli o Božím jménu a tedy o Božím projektu, co s námi, vždycky to souvisí s vysvobozením člověka ze všelijakých pout a mříží. Žiju, jak umím, mířím si to k Božímu království, jsem pánem své ošatky, ale neumím ji řídit a kam dopluju (pokud vůbec), to je nad mé síly. Naštěstí pořád platí, že na nás Hospodin nezapomněl. Bůh je autor všeho tvorstva. Nikoli developer, který za úplatu něco vytvoří a jde od toho, to spíš milující rodič: kéž by se v potížích svého tvorstva i nadále namáčel, aby z toho nezbyly jen ruiny, a kéž by se nám stával orientačním bodem -- aby si člověk našel své místo mezi lidmi a zároveň v jeho lásce. Posvěť se jméno tvé.

požehnání

Ne nás, Hospodine, ale svoje jméno oslav pro své milosrdenství a pro svou věrnost!

Vy všichni, kdo tu jste, doufejte v Hospodina, je vám pomocí a štítem. Zpívejte o tom, co pro nás udělal. V Kristu prokázal lidem svou spravedlnost a nabídl jim ji k životu – nabídl ji k životu i nám.

My se téhle nabídky a příležitosti můžeme chopit: třeba nám nebude v životě vždycky jen dobře a veselo – ale že nás Pán Bůh má rád a že nás neopustil, to nám nikdo nesebere.

A tak ať vás milost, láska a pravda provázejí, kamkoli půjdete, a Boží pokoj – spravedlivý a milosrdný – ať prozáří vaše dny a vede vaše cesty. Amen.